

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI
VJESNIK
11

YU ISSN 0350-9370

**MUZEJSKI
VJESNIK**

11

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Antica Bregović, Miroslav Klemm, Magdalena Lončarić, Darko Sačić

Urednik: Darko Sačić

Naslovna stranica: Darko Sačić

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo.
Za sadržaj tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: NIŠRO Varaždin

Broj 11 — Ožujak 1988.

God. XI

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: Detalj s izložbe »Sportski kostim nekad i danas«, biciklistkinja
1898. g.

Prijevod: Doris Baričević, Ljerka Perči, Oka Ričko, Marina Šimek

ružje je poslagano kao u kakvom dobro snabdjevenom vojnom magazinu, a način zaštite je već klasičan — prema zivanje sjajnim lakom.

U dnu ove oružarnice smješteni su primjerci flore ovog kraja, točnije lijepo ispiljene cjepanice pojedinih vrsta drveta i uredno složenih kao da očekuju skoro loženje u peći.

Krunu svih tih muzeoloških nepodopština te vrhunac neukusa i, ako hoćete, morbidnosti predstavlja dva pojasa za spasavanje tragično stradalih aviona u sudaru nad Vrbovcem, koji su, tko zna kojim kanalima, našli počasno, vrlo vidljivo mjesto na zidovima oružarnice.

Pogrešno bi bilo da muzejski poslenici u Čazmi, kao i oni koji ih podržavaju, ovaj tekst shvate kao ličnu uvredu. Gore navedene kritike vrlo su dobronamjerne jer jedan muzejski postav takve vrste može neupućenom po-

sjetiocu dati posve krivu predodžbu o tome što je to muzej i koja je njegova funkcija. Skoro svaki muzej ima svoje mane (pa tako i institucija u kojoj radi autor ovog teksta), ali se bar treba potruditi da se što više tih nedostataka ukloni. Ako se već ima problema sa prostorom, muzejsku građu treba sustavno i sistematski prezentirati. Za takav rad nisu potrebna enormna financijska sredstva (danas skoro svi mi imamo novčanih problema, pa tako vjerojatno i drugovi iz Čazme) već samo malo više dobre volje. Ako postoji u Čazmi muzealac-profesionalac (a mi znamo da postoji) treba mu osigurati maksimalne uslove za rad. Ako ni to nije dovoljno, svi mi muzealci sjeverozapadne Hrvatske vrlo rado ćemo priteći u pomoć.

I na kraju da rezimiramo: svaka čast drugovima penzionerima iz Čazme, ali muzejska struka je ipak nešto drugo.

Marina Šimek, Gradski muzej Varaždin

PONOVO O SURADNJI MUZEJA I ŠKOLA

(NA PRIMJERU IZLOŽBE »40 GODINA ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U SJEVEROZAPADNOJ HRVATSKOJ

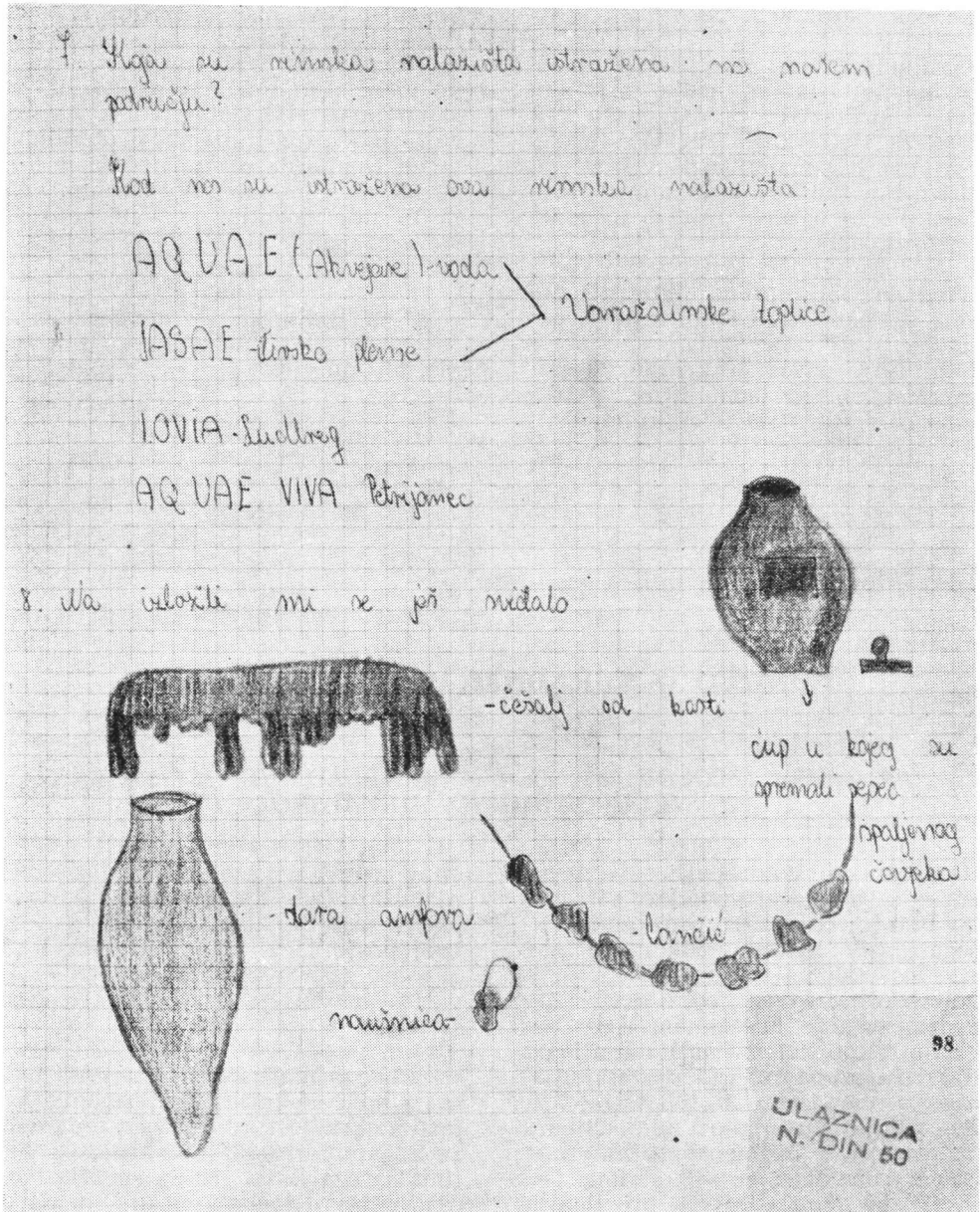
O izložbi »40 godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj« bilo je već riječi u prošlom broju našega glasila. Ovom prilikom ne bismo se osvrtni na temu, koncepciju i postav izložbe, već na jednu drugu kategoriju, koja je kao novina kada se govori o ekspozicijama na temu arheologije, ostvarena u vrijeme trajanja izložbe u Varaždinu. Koliki su efekti i koje trajnosti postignuti animacijom, propagandom i nizom popratnih manifestacija uz izložbu »40 godina...« najbolje bi možda mogli procijeniti pedagozi i nastavnici povijesti, te likovnog odgoja. Po našem mišljenju,

čitav trud i angažman oko propagiranja izložbe i organizacije popratnih akcija nije bio uzaludan, jer već sam broj posjetilaca, a većinom su to bili učenici, za varaždinske je prilike zavidan. Izložbu je razgledalo 4850 posjetilaca.

Naša primarna namjera bila je da sa temom ekspozicije upoznamo nastavnike povijesti, da ih zainteresiramo za bogatu i raznoliku arheološku baštinu našega kraja, te da sugeriramo i omogućimo dopunu znanja učenika, kao i obogaćivanje nastavnog programa. Uz već uobičajeni propagandni mate-

rijal — pozivnicu za otvorenje, te plakat izložbe, dostavili smo svim školama na području grada i iz okolice kraći informativni tekst o temi, karakteru, značaju izložbe, o vrsti o broju eksponata, o pretpovijesnim i povijesnim razdobljima koja »pokriva« izložba, te o načinu prezentacije arheoloških

ke građe. Nastavnicima smo predložili da učenike najprije informiraju o temi izložbe i o vrsti eksponata s kojima će se upoznati, te da ih potaknu na samostalno, individualno razgledavanje. Ono naime, po našem mišljenju, predstavlja mnogo korisniji i svrsishodniji, a učenicima zanimljiviji oblik

Sl. 1 — Jedan od učeničkih pismenih radova (foto: D. Putar)

od uobičajene grupne posjete popraćene stručnim vodstvom. Upravo iz tog razloga predložili smo nastavnicima povijesti nekoliko pitanja koja će podijeliti učenicima u toku priprema za posjet izložbi i koja pitanja mogu predstavljati osnov za određenu pismenu zadaću. Zadavanjem određenih zadataka, ne prekomplikiranih i ne mnogobrojnih, pokušali smo mlade posjetioce potaknuti na pažljivije razgledavanje eksponata, na zapažanje i memoriranje nekih detalja, na uočavanje i korištenje popratnog slikovnog i tekstualnog materijala, te konačno i na logično razmišljanje. Zbog ilustracije navodimo neka od 7 predloženih pitanja za nastavu povijesti:

— Sa kojeg nalazišta potječu najstariji predmeti na ovoj izložbi? Iz kojeg materijala su izrađeni?

— Na fotografijama je prikazan način izrade prethistorijske keramike. Opiši kako su izrađivane glinene posude!

— Što po tvom mišljenju predstavljaju predmeti izloženi pod brojevima 415 i 416 — u 6. prostoriji? (Pod tim brojevima bile su izložene antičke lampice — uljanice, op. a.)

Treba napomenuti da je način prezentiranja arheoloških nalaza omogućavao logično kretanje kroz izložbu i praćenje materijala od onog najstarijeg do kronološki najmlađeg. Predmeti su bili grupirani po starosti, odnosno kulturama, unutar kojih su formirane manje cjeline s obzirom na mjesto nalaza. Svaka je cjelina bila popraćena osnovnim podacima koji su se odnosili upravo na spomenute kategorije: period nastanka, pripadnost kulturi, starost (okvirno) u apsolutnim datumima i nalazište. Dakle, pažljivim praćenjem izložaka, legendi i popratnog materijala učenici su mogli saznati odgovore na zadana pitanja. Kao dodatna pomoć služilo je i nekoliko kataloga koje su učenici koristili za razgledavanje izložbe, a nakon toga vraćali.

I nastavnicima likovnog odgoja ponudili smo 7 pitanja za učenike, pošto su mnogi od izloženih predmeta bili zanimljivi i iz likovnog, estetskog, te

umjetničkog aspekta; neka saznanja o materijalima (na pr. glina, staklo, metal, kamen, kost), o načinu njihove obrade, tehnikama ukrašavanja mogla su svakako predstavljati nadopunu već stečenog znanja učenika. Navodimo samo neka od pitanja:

— U ulaznoj prostoriji izložene su dvije male životinjske figurice. Iz kojeg su materijala izrađene?

— Što misliš, da li je rimska posuda iz Novačke kod Koprivnice (br. 511) u toku iskopavanja nađena cijela, ili je naknadno u laboratoriju muzeja restaurirana (obnovljena)?

— U Goričanu u Međimurju nađene su u grobovima velike crne posude. Opiši posudu koja ti se najviše dopada!

Nastavnike smo zamolili da po nekoliko najboljih učeničkih zadataka iz svakog razreda dostave muzeju. Na ovakav naš pokušaj animiranja reagiralo je nekoliko škola sa područja grada, te jedna seoska škola, dok se većina ostalih nastavnika opredijelila za grupnu posjetu izložbi.

Zanimljivo je da je većina učeničkih zadataka temeljenih na zadanim pitanjima bila proširena, dotjerana i obogaćena mnogobrojnim detaljima: crtežima pojedinih eksponata, nekim dodatnim podacima koji se u pitanjima nisu tražili, lentama vremena, novinskim člancima kojima je izložba bila najavljivana, priljepljenim ulaznicama (kao dokazom da zadaća nije prepisana). Pojedini učenici su čak odgovore koji su se odnosili na različite periode ispicali i različitim bojama. Dakle, uloženo je daleko više truda nego što smo tražili i očekivali, a taj trud, obogaćen maštom, kao i korektnost gotovo svih odgovora, bili su svojevrsan dokaz da naš angažman u ovoj akciji nije bio uzaludan. Možda je poticaj tako savjesnom pristupu, učenicima predstavljao nagradni natječaj o kojem su bili obavješteni preko svojih nastavnika. Najavili smo naime izvlačenje radova trojice učenika i dodjelu nagrada.

Osim spomenutih zadataka, nastavnici su nam dostavili i veći broj vrlo lijepih prozvih radova inspiriranih izlož-

bom, a posebno iznenađenje predstavljale su kratke misli zabilježene u toku ili nakon razgledavanja izložbe — pravi aforizmi. Evo nekih:

— Putujemo u prošlost mi djeca 20. vijeka, osjećajući da su tu temelji naše sadašnjosti (Ivana Zvonar, 8. r.)

— Danas se ljudi natječu tko će imati ljepšu grobnicu. Još za života dižu si ploče od bijelog i crnog mramora. Kako su urne naših predaka lijepe u svojoj jednostavnosti! (Nataša Dreven, 8. r.)

čin mogle uklopiti u nastavne programe povijesti. Našim gostima uručili smo za njihove školske biblioteke komplete publikacija koje je izdao Gradski muzej.

I još par riječi o jednoj drugoj vrsti suradnje ostvarene u vrijeme trajanja naše izložbe. Zajedno s nastavnicom likovnog odgoja o. š. »Božena Plazzeriano« organiziran je jedan oblik praktične nastave u našim izložbenim prostorima. Desetak zainteresiranih i talentiranih učenika ove škole provelo

Sl. 2. — Keramičke posudice izrađene prema eksponatima izložbe (foto: D. Putar)

Po zatvaranju izložbe izvučeni su među 90-tak primljenih, radovi trojice učenika koj su primili nagrade. S nastavnicima koji su u vrijeme trajanja izložbe »40 godina...« najaktivnije surađivali s muzejom organiziran je susret i razgovor o različitim drugim mogućnostima suradnje, o njihovim i našim prijedlozima za ostvarenje još nekih zajedničkih akcija, te o temama budućih izložbi koje bi se na neki na-

je nekoliko sati među vitrinama s eksponatima, izrađujući iz gline minijature predmete prema originalnim arheološkim nalazima. Učnički radovi, koji su kasnije i ispečeni, odlikuju se spretnošću i ljepotom izrade, a osobitu draž daje im upravo njihova minijaturalnost. Najuspjelije keramičke izrađevine izložili smo u jednom od izloga u centru grada, a 20-tak minijaturalnih posudica ostalo je u muzeju

kao trajni trag jednog zanimljivog i korisnog događanja inspiriranog izložbom.

I na kraju, možda umjesto zaključka o efektu naših pokušaja, nekoliko redaka iz učeničkih radova:

— Kad pratimo izložbu bilo uz katalog ili uz kustosa uočavamo postepen razvitak civilizacije. Od najjednostavnijih klinova pa do vrhunskih keramičkih zdjela ukrašenih reljefima. Osjećamo da je tu morao biti čovjek.

Ruke su bile sve, ruke i jesu sve i ruke će biti sve. (Sandra Fošnar, 7. r.).

— Ja mislim da ću kad odrastem i ja postati arheolog. Zapravo to već dugo želim, a ova me izložba još više učvrstila u ovoj želji. (Marija Semialjac, 4. r.).

— Gledam sliku Varaždinskih Toplica i razmišljam o njima u vrijeme kad su se zvale Aquae Iasae, i o Aqua Viva — današnjem Petrijancu kroz koji tako često prolazim. (Korotaj Zvezdan, 7. r.).

— Buduće generacije znat će sve o nama. Naši »divni« plastični izumi ostat će neoštećeni u zemlji stoljećima i budućim arheolozima neće biti potrebno toliko muke koliko ovima danas da budućim generacijama (ako ih uopće bude) dočaraju naš »plastični« život. (Karmen Jelaković, 8. r.).

Možda su ovi pokušaji na propagiranju izložbe i animiranju učenika za neke od njih imali prizvuk svojevrzne predstave ... uostalom i Saša Petek iz 7. r. svoj rad zaključuje ovako:

— Predstava je vrlo zanimljiva i meni se jako sviđjela...